

Tantárgy neve/kódja:	Az irodalom elméletei II./BI-DK-064
Tárgyfelelős:	Doktori iskola vezető
Tantárgy oktatója:	dr. Dobos István, DSc, egyetemi tanár
Kreditszám:	10 kredit
Óratípus:	elmélet, előadás
A tantárgy céljának rövid ismertetése:	A hallgató a kurzus teljesítésével megalapozza a tudást, mellyel alkotó módon megérti Az irodalom elméleti irányzatainak tudományelméletei összefüggéseit, igazság-fogalmait, nyelvbölcseleti alapjait, és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát. A kurzus előadás anyagának, kötelező és ajánlott szakirodalmának a mélyreható feldolgozásával képessé válik az adott szakterület kreatív analizésére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag:	<p>Bevezető előadást követően a szakterület főbb elsajátítandó kérdéskörei:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1., Vallás, metafizika, tudományos-technikai tudás 2., A filológia látásmódjai. Távolodás a gondolkodás racionalista hagyományaitól 3., A filológia igazsága. Retorika és megismerés. (NIETZSCHE) 4., „A tudomány nem gondolkodik.” (HEIDEGGER) 5., Az igazságkérdés kiterjesztése a szellemtudományi megértésre. Hermeneutika (GADAMER) 6., Szigorú tudomány. Tapasztalat-logika-nyelv (BÉCSI KOR, CARNAP) 7., Tudományos paradigmák. A tudományos forradalom kísértése (KUHN) 8., Nyelv és gondolkodás. A szellemtudományok nyelvi fordulata (WITTGENSTEIN) 9., Episztémék. A társadalomtudományok archeológiája (FOUCAULT) 10., Az embertudományok diszkurzusai. Dekonstrukció (DERRIDA) 11., A tudás helyzete a modernség utáni korszak(ok)ban. Posztmodern (LYOTARD) 12., „Anything goes”. Tudomány határok nélkül? (FEYERABEND)
Elsajátítandó gyakorlati ismeretanyag:	
A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai	Friedrich NIETZSCHE: Mi filológusok. In: NIETZSCHE, F.: Ifjúkori görög tárgyú írások, Budapest, Európa, 2000.

adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Friedrich NIETZSCHE, F.: Vidám tudomány. Fordította és az utószót írta ROMHÁNYI Török Gábor, Szukits Könyvkiadó, 2003. Az alább megadott számok aforizmaszámok: 11, 12, 25, 102, 108, 110, 111, 112, 113, 123, 151, 297, 300, 307, 333, 335, 355, 358, 373, 374. PAUL DE MAN: A trópusok retorikája (Nietzsche). In: Helikon 1994/1–2., - In. DE MAN, PAUL DE MAN: Az olvasás allegóriái. Ictus, JATE, Szeged 1999. 142-163. pp. Thomas KUHN: A forradalmak mint a világszemlélet változásai. In. Thomas KUHN: A tudományos forradalmak szerkezete. Gondolat Kiadó, Bp., 1984.	
A 2-4 legfontosabb ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Martin HEIDEGGER: Mit jelent gondolkodni? In: Bacsó, B. (szerk.), Szöveg és interpretáció. Cserépfalvi, Budapest, 7-16 old. Hans Georg GADAMER: Hermeneutika. In. Bevezetés az irodalomelméletbe. Szöveggyűjtemény. Szerk. DOBOS István, Debrecen, 1999. 221-243. pp. Rudolf CARNAP: A metafizika kiküszöbölése a nyelv logikai elemzésén keresztül In. http://nyitottegyetem.phil-inst.hu/tudfil/ktar/forr_ed/forr_ed.htm	
Elmélet-gyakorlat aránya:	Elméleti óra óraszám: 13	Gyakorlati óra óraszám:
Az alkalmazott oktatási módszerek:	Az alapvetően elméleti előadás során a hallgatóknak lehetősége nyílik, sőt, folyamatos ösztönzést kapnak, hogy kérdésekkel, problémafelvetésekkel bekapcsolódjanak az óra menetébe. Az adott témakörhöz kapcsolódva vizuális és auditív szemléltetőeszközök használata, művek és műrészletek bemutatása, vita és interaktív elemek teszik színesebbé, szemléletesebbé, befogadhatóbbá az ismeretanyagot.	
Az értékelés módja:	kollokvium	
Az értékelés kritériuma:	Részvétel, tananyag, kötelező irodalom önálló feldolgozása	
Miként járul hozzá a tantárgy a doktori iskola képzési programjában tanulási eredményként megjelölt MKKR 8. szintű tanulási eredmények eléréséhez.	Az előadáson áhallottakat és a feldolgozott szakirodalmat minden egyes vizsgázó, egyéni felkészülés alapján megkísérli saját kutatási témájához kapcsolódva alkalmazni. A kollokviumon előtérbe kerülnek azok a szempontok, értelmezési keretek, amelyek új megközelítési módok lehetőségét kínálják a hallgatóknak. A tantárgy így hozzájárul a tudás megalapozásához, amelynek révén a hallgató alkotó módon megérti az adott szak, illetve tanulmányi terület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát. Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és problémamegoldási módszereit. A hallgató rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a szakterület jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.	